

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ใน เขตการศึกษา 2 นี้ ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาว่าคณะกรรมการการประถมศึกษา อำเภอ มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภออยู่ใน ระดับใด คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิและพื้นที่ปฏิบัติงานต่างกัน มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ การประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกันหรือไม่ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอมีปัญหา และอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ อย่างไร

ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศไม่ว่าในด้าน เศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ดังที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดชได้มีพระบรมราโชวาทความตอนหนึ่งว่า " การศึกษาเป็นเครื่องมือ สำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ หักสนคดี ค่านิยม และคุณธรรม ของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อม ทำได้โดยสะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว" (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2530 : 28) ดังนั้น บุคคลจึงมีหน้าที่รับการศึกษอบรม ตามเงื่อนไขและวิธีการที่กฎหมายกำหนด (ราชกิจจานุเบกษา, 2534 : 19) กล่าวคือ เด็กไทยที่มีอายุอยู่ในวัยเรียน จะต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2523 : 33) รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษอบรมตาม ความเหมาะสม และตามความต้องการของประเทศ การจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับในสถานศึกษาของรัฐ จะต้องจัดให้โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน (ราชกิจจานุเบกษา, 2534 : 20-21)

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 แบ่งการศึกษาออกเป็นสี่ระดับคือ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535 : 12) ในบรรดาการศึกษาทุกระดับนี้ ถือว่า ระดับประถมศึกษามีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นการศึกษาภาคบังคับที่รัฐจะต้องจัดให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อให้พลเมืองส่วนใหญ่ของประเทศมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข (กมล ภูประเสริฐ, 2527 : 25) ซึ่งแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 ได้ระบุความหมายของการประถมศึกษาไว้ว่า เป็นการศึกษาที่มุ่งวางรากฐานเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความรู้และความสามารถขั้นพื้นฐาน และให้สามารถคงการอ่านออก เขียนและคำนวณได้ (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535 : 12)

ระบบบริหารการประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2533 มีรูปแบบการบริหารในลักษณะที่เรียกว่า "การบริหารโดยองค์คณะบุคคล" ซึ่งมีรูปแบบการบริหารแบ่งเป็นสี่ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งแต่ละระดับมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่รับผิดชอบที่สอดคล้องกันเพียงแต่เน้นหนักแตกต่างกัน โดยเฉพาะในระดับอำเภอกำหนดให้มีคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ (กปอ.) ประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธานกรรมการ ศึกษาธิการอำเภอ และผู้แทนข้าราชการครูผู้ได้รับเลือกตั้งกลุ่มโรงเรียนละ 1 คน เป็นกรรมการ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ (ราชกิจจานุเบกษา, 2523 : 15) มีอำนาจหน้าที่ในการประสานการดำเนินงานของโรงเรียน เสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน เสนอความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูและปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมอบหมาย (ราชกิจจานุเบกษา, 2523 : 16)

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอดังกล่าว ได้มีการอภิปรายอย่างกว้างขวางว่ากำหนดไว้ไม่ชัดเจน ดังที่ รุ่ง แก้วแดง (2524 : 28) วิจารณ์ว่ากำหนดไว้กว้างมาก ทำให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอแต่ละคนตีความข้อกฎหมายไปตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบที่ตนเคยปฏิบัติมา ซึ่งย่อมแตกต่างกันออกไปตามตำแหน่งหน้าที่และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ทำให้เกิดความเข้าใจในบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอไม่สอดคล้องกัน มีข้อขัดแย้ง มีปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติตามบทบาทมากมาย สอดคล้องกับความเห็นของ แก่น ประชาบาล (2524 : 5) ที่ว่าความสับสนวุ่นวายไร้ประสิทธิภาพของการบริหารการประถมศึกษาสืบเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในบทบาทของผู้ที่เป็นคณะกรรมการ อันเป็นผลมาจากกฎหมายที่กำกวม นำไปสู่การก้าวก่ายในบทบาทของกันและกัน เกิดข้อขัดแย้งถกเถียง สร้างทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน และแม้จากการวิจัยของ ชม จุณพฤษ์ (2525 : 81) ก็พบว่า บทบาทหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 4 ตามที่เสนอของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการประสานการดำเนินงานการประถมศึกษาของโรงเรียน ยิ่งกว่านั้นการวิจัยของ เฉลย เครือเนียม (2525 : 133) ยังพบอีกว่าปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 7 ได้แก่ ประชาชนยังไม่ทราบองค์ประกอบและบทบาทที่แท้จริงของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณ การจัดสรรอัตราค่าจ้างครู และขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอไม่ชัดเจน ทำให้ไม่สามารถดำเนินการได้ถูกต้อง

ผลการวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 นี้ จะทำให้ทราบถึงระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทโดยภาพรวม และในแต่ละด้าน ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิ และพื้นที่ปฏิบัติงาน

ต่างกัน ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งจะสรุปได้ว่า คณะกรรมการการประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 มีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทโดยภาพรวม และในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ปานกลาง หรือน้อย สอดคล้องหรือแตกต่างกันหรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภออย่างไร อันจะเป็นแนวทางให้ทราบว่าคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอมีส่วนช่วยให้การดำเนินงานของการประถมศึกษาอำเภอมีประสิทธิภาพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ.2523 หรือไม่เพียงใด เพื่อนำเสนอคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอและผู้บริหารการศึกษาที่เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งนี้จะได้ดำเนินการสนับสนุน ปรับปรุง หรือแก้ไขเกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ อีกประการหนึ่งจะได้มองเห็นความสำเร็จหรือล้มเหลวของการบริหารงานในรูปคณะกรรมการ ที่จะนำไปสู่การส่งเสริม ปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ในเขตการศึกษา 2 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในด้าน

- 1.1 การประสานการดำเนินงานของโรงเรียน
- 1.2 การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน
- 1.3 การเสนอความคิดเห็นความชอบประจำปีของข้าราชการครู
- 1.4 การปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่

คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมอหมาย

- 1.5 การปฏิบัติการอื่น ๆ

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ
การประถมศึกษาอำเภอ ระหว่างคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอที่มีสถานภาพ
ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิ และพื้นที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน

3. เพื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุง
บทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

สมมติฐาน

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ในเขตการศึกษา 2 ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิ และพื้นที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน มีระดับการ
ปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ในเขตการศึกษา 2 ผู้วิจัยเห็นว่าผลการวิจัยมีความสำคัญและประโยชน์ดังนี้

1. ด้านความรู้ ความจริง

1.1 ทำให้ทราบระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการ
การประถมศึกษาอำเภอในด้าน

- 1.1.1 การประสานการดำเนินงานของโรงเรียน
- 1.1.2 การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน
- 1.1.3 การเสนอความคิดเห็นความชอบประจำปีของข้าราชการครู
- 1.1.4 การปฏิบัติกรอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่

คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมออบหมาย

- 1.1.5 การปฏิบัติกรอื่น ๆ

1.2 ทำให้ทราบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอที่มีสถานภาพ ประสบการณ์ทำงาน คุณวุฒิ และพื้นที่ปฏิบัติงาน ต่างกัน

1.3 ทำให้ได้ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

2.2 ผู้บริหารการประถมศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. เนื้อหา เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในด้าน

- 1.1 การประสานการดำเนินงานของโรงเรียน
- 1.2 การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหาร โรงเรียน
- 1.3 การเสนอความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู
- 1.4 การปฏิบัติกรอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่

คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมออบหมาย

- 1.5 การปฏิบัติกรอื่น ๆ

2. ประชากร ได้แก่ บุคคลในคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ/ กิ่งอำเภอ ในจังหวัด ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล รวม 31 อำเภอ กับ 6 กิ่งอำเภอ จำนวนทั้งสิ้น 252 คน

3. ตัวแปร มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ จำนวนได้ดังนี้

3.1.1 สถานภาพของกรรมการ มี 4 ระดับ คือ

3.1.1.1 นายอำเภอ

3.1.1.2 ศึกษาธิการอำเภอ

3.1.1.3 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

3.1.1.4 ผู้แทนข้าราชการครู

3.1.2 ประสบการณ์ทำงานของกรรมการ มี 2 ระดับคือ

3.1.2.1 ต่ำกว่า 12 ปี

3.1.2.2 ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป

3.1.3 คุณสมบัติของกรรมการ มี 2 ระดับคือ

3.1.3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.3.2 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.4 พื้นที่ปฏิบัติงานของคณะกรรมการ มี 4 ระดับ คือ

3.1.4.1 ยะลา

3.1.4.2 ปัตตานี

3.1.4.3 นราธิวาส

3.1.4.4 สตูล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งสังเกตได้จากการตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 2

ข้อตกลงเบื้องต้น

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ในเขตการศึกษา 2 มีข้อตกลงเบื้องต้นดังนี้

1. เป็นการศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาท ปัญหาและอุปสรรค
ตลอดจนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระหว่างปี พ.ศ. 2532-2535
2. กลุ่มตัวอย่างอยู่ในสภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเมือง
การปกครอง และสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ
ในเขตการศึกษา 2 มีศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและผู้วิจัยได้นิยามไว้ดังนี้

1. บทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ กำหนดให้คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอกระทำหรือปฏิบัติงาน
ตามอำนาจและหน้าที่ ซึ่งพิจารณาได้จากผลการตอบแบบสอบถามบทบาทของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ในเขตการศึกษา 2 มี 5 ด้าน ดังนี้

1.1 การประสานการดำเนินงานของโรงเรียน หมายถึง การเสนอแนะ
การส่งเสริม การติดต่อสื่อสาร การมีส่วนร่วม ตลอดจนความพยายามในทุกวิถีทาง
ในอันที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการวางแผน การดำเนินการ การติดตาม
และประเมินผล การดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

1.2 การเสนอแนะการแต่งตั้งผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง การ
พิจารณาเสนอแนะเพื่อแต่งตั้งและคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่ ที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเสนอตาม
กฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตรวจสอบข้อมูล
คุณสมบัติ และความเหมาะสมของตัวบุคคลเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาจังหวัดเห็นชอบ

1.3 การเสนอความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครู หมายถึง การพิจารณาเสนอการเลื่อนขั้นเงินเดือนทั้งกรณีปกติ กรณีพิเศษ (2 ชั้น) และกรณีไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีของข้าราชการครูที่สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เสนอตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการตรวจสอบ ข้อมูล คุณสมบัติ ความถูกต้อง ความเป็นธรรม และขวัญกำลังใจของข้าราชการครู เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเห็นชอบ

1.4 การปฏิบัติกรอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดมอบหมาย หมายถึง การดำเนินการให้เป็นไปตามที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติที่ประชุมระบุว่า เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ

1.5 การปฏิบัติกรอื่น ๆ หมายถึง การดำเนินการตามที่ได้รับภารกิจในส่วนที่นอกเหนือจากอำนาจและหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด

2. คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ หมายถึง คณะบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารงานการประถมศึกษาอำเภอ ซึ่งประกอบด้วย นายอำเภอเป็นประธาน ศึกษาธิการอำเภอ ผู้แทนข้าราชการครูซึ่งได้รับเลือกตั้งกลุ่มโรงเรียนละ 1 คน เป็นกรรมการ และหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ หมายรวมถึงคณะกรรมการการประถมศึกษากิ่งอำเภอ (กปค.) สำหรับอำเภอใดที่แบ่งส่วนราชการออกเป็นกิ่งอำเภอ ประกอบด้วยปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอเป็นประธานกรรมการ ศึกษาธิการอำเภอประจำกิ่งอำเภอเป็นกรรมการ ผู้แทนข้าราชการครูซึ่งได้รับเลือกตั้งกลุ่มโรงเรียนละ 1 คน เป็นกรรมการ และหัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอเป็นกรรมการและเลขานุการ

3. เขตการศึกษา 2 หมายถึง ห้องที่ปฏิบัติงานทางวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งท้องที่กระทรวงศึกษาธิการออกเป็นเขต พ.ศ. 2516 มีสำนักงานศึกษาธิการเขตอยู่ ณ จังหวัดยะลา มีจังหวัดภายในท้องที่คือจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และสตูล (ราชกิจจานุเบกษา, 2516 : 26)

4. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ (สปอ.) หมายถึง หน่วยงานบริหารสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีอำนาจหน้าที่จัดการประถมศึกษาในเขตอำเภอ ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ และปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอมอบหมาย แบ่งงานภายในสำนักงานออกเป็น งานบริหารทั่วไป งานการเจ้าหน้าที่ งานการเงินและพัสดุ และงานนิเทศการศึกษา มีหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเป็นผู้บังคับบัญชา ความคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการในสำนักงาน และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หมายรวมถึงสำนักงานการประถมศึกษากิ่งอำเภอ (สปก.) ด้วย

5. สถานภาพ หมายถึง ฐานะตำแหน่งการได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 5.1 นายอำเภอ
- 5.2 ศึกษาธิการอำเภอ
- 5.3 หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ
- 5.4 ผู้แทนข้าราชการครู

6. ประสบการณ์ทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการรับราชการของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่มคือ

- 6.1 ประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี
- 6.2 ประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป

7. คุณวุฒิ หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 7.1 วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
- 7.2 วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

8. พื้นที่ปฏิบัติงาน หมายถึง จังหวัดในท้องที่เขตการศึกษา 2 จำแนกออกเป็น 4 กลุ่มคือ

- 8.1 ยะลา
- 8.2 ปัตตานี

8.3 นราธิวาส

8.4 สตูล

9. คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด (กปจ.) หมายถึง คณะบุคคลที่ทำหน้าที่บริหารการประถมศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ศึกษาธิการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้แทนข้าราชการครูจำนวนหกคน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งจำนวนสองคน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในจังหวัดจำนวนสามคนเป็นกรรมการ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ